

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, dnia 9 lutego 2006r.

DWM II 070/2/06

BM-I - 0700 - 92 / 06

Pan Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Dotyczy BPS/DSK-043-84/06

W odpowiedzi na oświadczenie pana senatora Andrzeja Mazurkiewicza złożone podczas posiedzenia Senatu RP w dniu 1.02.2006r. uprzejmie informuję, że problematyka art. 10 ust. 1a i ust. 1b ustawy z dnia 22 kwietnia 2005r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz o zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. Nr 86, poz. 732 z późn. zm.) była przedmiotem wymiany pism pomiędzy Ministerstwem Sprawiedliwości a Ministerstwem Polityki Społecznej (obecnie Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej). Jedną z kwestii przedstawianych przez Ministra Sprawiedliwości było nieuzasadnione obciążanie sądów obowiązkiem wydawania zaświadczeń (informacji) dla celów uzyskania zaliczki alimentacyjnej (kopie pism z 7.10. i 21.10. 2005r. w załączeniu).

Konsekwencją wystąpienia Ministra Sprawiedliwości było podjęcie w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej prac nad nowelizacją przepisów wymienionej ustawy. Zmiany te zmierzają m.in. w kierunku uproszczenia formalności niezbędnych do uzyskania zaliczki alimentacyjnej w tych sprawach, w których dłużnik mieszka za granicą.

Ministerstwo Sprawiedliwości nie jest właściwe by dokonać wykładni art. 10 w/w ustawy, a w szczególności określić wypadki uznawane za równoważne z bezskutecznością egzekucji. Decyzje w omawianych sprawach są podejmowane przez organy samorządowe różnego szczebla oraz sądy administracyjne. Wykładnia dokonywana przez te organy nie jest jednolita. Z jednej strony bowiem uważa się, że z tzw. bezskutecznością egzekucji mamy do czynienia tylko wówczas, gdy dojdzie do wszczęcia postępowania egzekucyjnego w wyniku którego nie zostaną wyegzekwowane żadne środki. Z dostępnych informacji wynika jednak, że niekiedy w orzecznictwie administracyjnym przyjmuje się, że bezskuteczność egzekucji oznacza również sytuację, w której np. nie istnieje możliwość złożenia wniosku o egzekucję alimentów za granicą z uwagi na brak stosownej umowy międzynarodowej.

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Andrzej Grzelak

PODSEKRETARZ STANU

Załączniki: 2

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
SEKRETARZ STANU
Andrzej Grzelak

Warszawa, dnia 7 października 2005 r.

P.II.472/1132/05

Pani
Izabela Jaruga - Nowacka
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Polityki Społecznej

W związku z uchwaleniem przez Sejm ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 164, poz. 1366), zawierającej również zmiany ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz.U. Nr 86, poz. 732), zwracam się o zajęcia stanowiska w następującej kwestii.

W ustawie z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej, w art. 10 po ust. 1 dodano ust. 1a i 1b w brzmieniu:

- „1a. W przypadku, gdy świadczenia alimentacyjne dochodzone są od dłużnika alimentacyjnego zamieszkałego za granicą Rzeczypospolitej Polskiej, osoba mająca prawo do świadczeń alimentacyjnych składa do organu właściwego wierzyciela wniosek o ustalenie prawa do zaliczki alimentacyjnej łącznie z informacją sądu okręgowego o stanie egzekucji lub zaświadczeniem zagranicznej instytucji egzekucyjnej o stanie egzekucji świadczeń alimentacyjnych za okres ostatnich trzech miesięcy oraz wymaganą dokumentacją.
- 1b. Osobie, o której mowa w ust. 1a zaliczka przysługuje począwszy od miesiąca, w którym osoba złożyła wniosek do sądu okręgowego o

wykonanie wyroku ustalającego prawo do świadczeń alimentacyjnych, w państwie zamieszkania dłużnika alimentacyjnego”

Rządowy projekt ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw, przekazany do uzgodnień międzyresortowych, a następnie skierowany do Sejmu, nie zawierał powyższej poprawki. Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie został upoważniony Minister Gospodarki i Pracy. Powyższą poprawkę zgłoszono w toku prac parlamentarnych. Minister Sprawiedliwości nie został poinformowany o pracach nad poprawką, nie zwracano się do niego również o wyrażenie opinii w przedmiocie proponowanej zmiany.

Problem wynikający z wprowadzonej zmiany jest o tyle istotny, że na mocy powołanego wyżej przepisu nałożono na sądy okręgowe obowiązek udzielania informacji osobom uprawnionym do otrzymania zaliczki alimentacyjnej, dotyczących stanu egzekucji świadczeń alimentacyjnych od osób zamieszkałych za granicą. Zdaniem Ministerstwa Sprawiedliwości, w obowiązującym stanie prawnym, wykonanie powyższego obowiązku nie jest możliwe.

Podstawę prawną przekazywania przez polskie sądy wniosków o dochodzenie świadczeń alimentacyjnych za granicę mogą stanowić umowy dwustronne obowiązujące w stosunkach RP z innymi państwami lub Konwencja o dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych za granicą sporządzona w Nowym Jorku dnia 20 czerwca 1956 r. (Dz.U. z 1961 r. nr 17, poz. 87 i 88).

W świetle powyższych aktów prawnych sąd okręgowy jest jedynie organem przekazującym za granicę wnioski o egzekucję świadczeń alimentacyjnych (nie zaś organem egzekucyjnym) i nie posiada informacji dotyczących stanu egzekucji tych świadczeń. Podnieść należy przy tym, że jedynie organ egzekucyjny może udzielić informacji o stanie postępowania egzekucyjnego, tak jak ma to miejsce w przypadku komornika sądowego i prowadzonych przez niego postępowań.

Przepis art. 10 ust. 1b ustawy z 22 kwietnia 2005 r. o dłużnikach alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej w brzmieniu po nowelizacji wiąże datę powstania prawa do zaliczki alimentacyjnej z datą złożenia wniosku o wykonanie wyroku ustalającego prawo do świadczeń alimentacyjnych do sądu okręgowego.

Sądy okręgowe wykonują zadania związane z przyjmowaniem wniosków o alimenty za granicą tylko w wypadku dochodzenia roszczeń w trybie Konwencji o dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych za granicą sporządzonej w Nowym Jorku dnia 20 czerwca 1956 r. oraz na podstawie tzw. wzajemności faktycznej w stosunkach z USA i niektórymi Prowincjami Kanady.

W odniesieniu do licznej kategorii spraw stosowne wnioski kierowane są za granicę z pominięciem sądów polskich. Dotyczy to wniosków składanych na podstawie Konwencji o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych sporządzonej w Lugano z dnia 16 września 1988 r., Rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych, a także niektórych umów dwustronnych oraz wniosków kierowanych do państw w stosunkach, z którymi nie obowiązuje żadna umowa międzynarodowa regulująca tę kwestię. Niejednokrotnie wnioski, zgodnie z postanowieniami niektórych umów dwustronnych, podlegają złożeniu do sądów rejonowych, które rozpoznawały sprawę w pierwszej instancji.

W chwili obecnej liczne osoby uprawnione do otrzymania zaliczki alimentacyjnej, wskazując jako podstawę powołany wyżej art. 10 ust. 1a i 1b ustawy o dłużnikach alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej, domagają się wydawania przez sądy okręgowe stosownych zaświadczeń i informacji, nawet w sprawach, w których sądy okręgowe nie są uprawnione do przyjęcia i przesłania wniosku o dochodzenie roszczeń alimentacyjnych za granicą.

Obowiązek ten, z przyczyn wskazanych powyżej, jest w obowiązującym stanie prawnym niewykonalny.

Z uwagi na to, że problematyka ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej należy do zakresu działania Ministra Polityki Społecznej, zwracam się o podjęcie działań mających na celu uchylenie obowiązku nałożonego na sądy okręgowe, obligującego do udzielania informacji o stanie egzekucji świadczeń alimentacyjnych od osób zamieszkałych za granicą.

